

Wijzigingsplan

Natuurontwikkeling Bolbergweg, Vlodrop

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Wijzigingsplan

Natuurontwikkeling Bolbergweg, Vlodrop

In opdracht van: Provincie Limburg

Contactpersoon: dhr. K. Haazen

Bureau Meervelt,
Ecologisch onderzoek en advies

Ing. R.A.J. Pahlplatz

Nederweert, 24 oktober 2016

Projectnummer: 16-078

Omslag: *Zicht op het plangebied (LimburgAtlas, 2016)*

INHOUDSOPGAVE

1.	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Ligging en begrenzing	1
1.3	Doel	2
1.4	Vigerend bestemmingsplan	3
1.5	Opzet van de toelichting	4
2.	Bestaande situatie	5
2.1	Natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg in de omgeving	5
2.2	Belang natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg	5
3.	Planologische situatie	6
3.1	Rijksbeleid (natuur)	6
3.2	Provinciaal beleid (POL)	6
3.3	Gemeentelijk beleid	7
4.	Planbeschrijving	9
4.1	Algemeen	9
4.2	Toekomstige situatie	9
5.	Ruimtelijke en functionele aspecten	11
5.1	Algemeen situatie	11
5.2	Landschap	11
5.3	Bos- en natuur en groenstructuur	11
5.4	Flora en fauna	11
5.5	Recreatie en toerisme	12
5.6	Cultuurhistorie en archeologie	12
5.7	Leidingen en overige infrastructuur	13
5.8	Conclusie	13
6.	Milieuaspecten	14
6.1	Algemeen	14
6.2	Bodem	14
6.3	Waterhuishouding	14
6.4	Ecologie	15
6.5	Duurzaamheid	15
7.	Juridische aspecten	17
7.1	Algemeen	17
7.2	Plankaart	17
7.3	Planregels	18
8.1	Algemeen	19
8.2	Grondexploitatiewet en planschade	19
8.3	Limburgs kwaliteitsmenu	19
8.4	Realisatie	19
9	Maatschappelijke aspecten	20
9.1	Maatschappelijke uitvoerbaarheid	20
9.2	Zienswijzen	20

Bijlage 1: Akkoordverklaring Staatsbosbeheer

Bijlage 2: Rapport Natuurbalans/Limes Divergens (2016)

Bijlage 3: Planregels

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

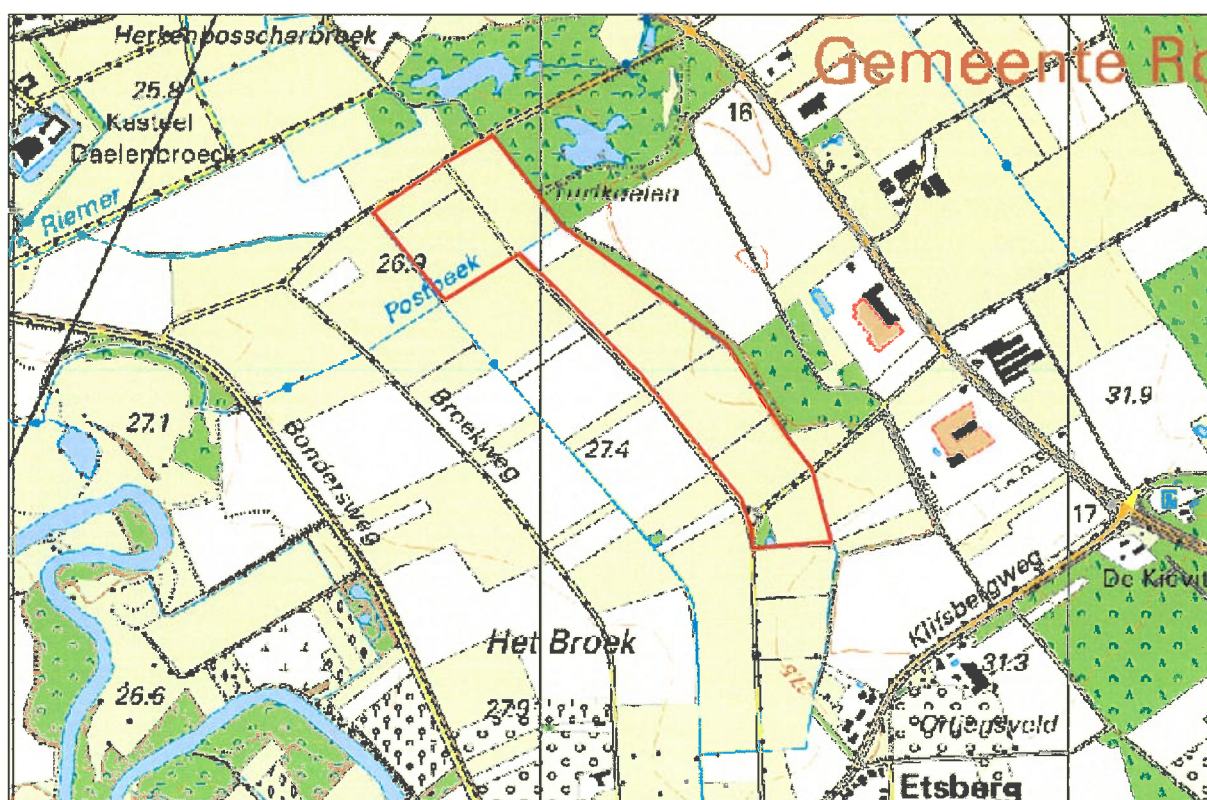
Provincie Limburg is voornemens over te gaan tot de herinrichting van landbouwgronden bij de Bolbergweg ten zuiden van natuurgebied De Turfkoelen in de gemeente Roerdalen.

De gronden zijn momenteel in gebruik en bestemd als agrarisch gebied. Voor de inrichting is een beperkte afgraving van de voedselrijke toplaag nodig om de beoogde natuurkwaliteit te bereiken. Vanwege de ontwikkeling van nieuwe natuur en het door de gemeente Roerdalen tevens als ontgronding wordt beschouwd, is een wijziging van het vigerende bestemmingsplan noodzakelijk. Voor deze wijziging zijn B&W wijzigingsbevoegd. Met dit wijzigingsplan wordt de benodigde informatie gegeven en wordt gevraagd de bestemmingsplanwijziging te bekrachtigen.

1.2 Ligging en begrenzing

Het plangebied Bolbergweg (verder aangegeven als natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg) ligt ten zuiden van de Lange Graftweg en de Turfkoelenweg. In het noordelijk deel liggen de beoogde percelen ten westen en oosten van de Bolbergweg, iets verder naar het zuiden liggen de percelen van het natuurontwikkelingsgebied enkel ten oosten van de Bolbergweg. De percelen aan de zuidkant van de Veeweg vormen de zuidgrens van het gebied (zie figuur 1).

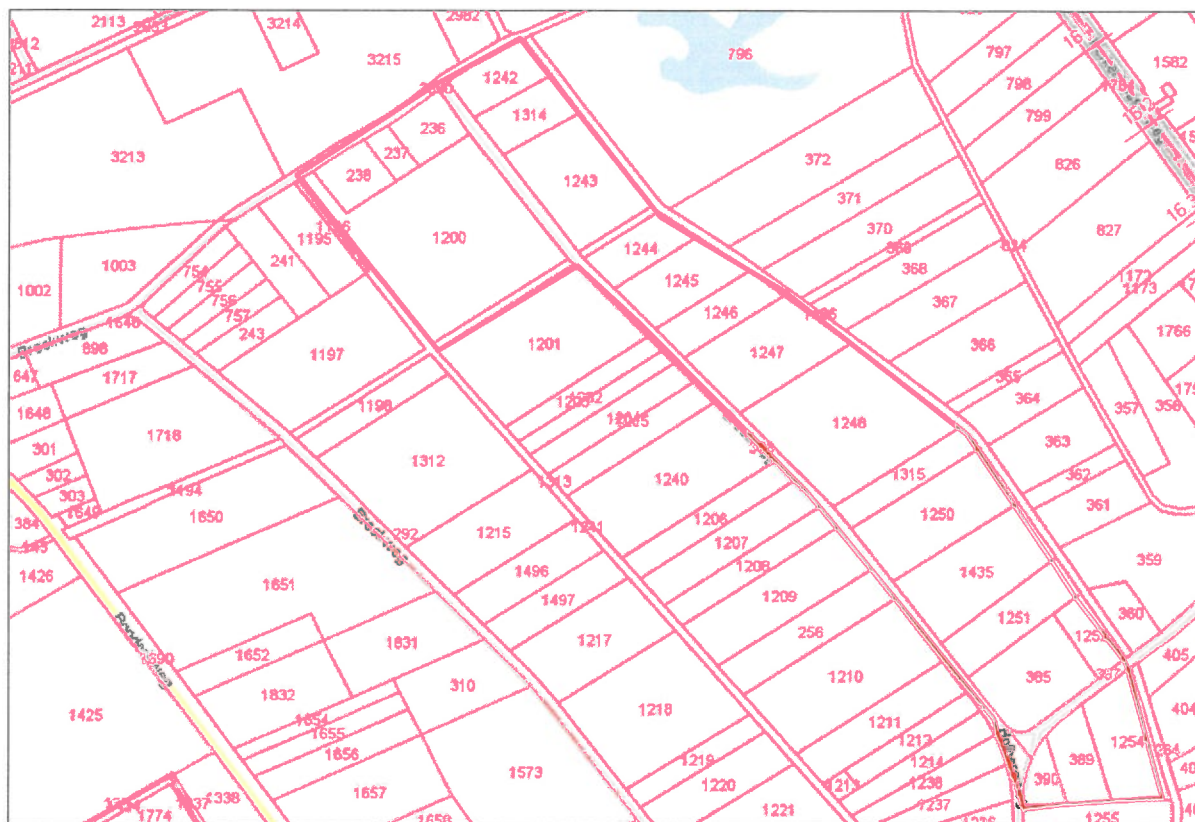
Aan de oostkant van het plangebied loopt de Schuttekampsgraaf, aan de westkant van de Bolbergweg ligt een berm-sloot die afwatert in de Postbeek.

Figuur 1: Ligging van het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg (rode begrenzing).

In deze fase van de ontwikkeling van het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg wordt een wijziging van het bestemmingsplan gevraagd voor de percelen die kadastraal bekend zijn als VDP 236, 237, 238, 385, 1200, 1242,

1314, 1243, 1244, 1245, 1246, 1247, 1248, 1315, 1250, 1435, 1251, 1252, 365, 389, 390 en 1254 (zie figuur 2). Al deze percelen zijn in eigendom van de provincie Limburg, met uitzondering van de percelen 385, 1251 en 1250, die in eigendom zijn van het Staatsbosbeheer. Staatsbosbeheer is akkoord met de voorgenomen plannen (zie bijlage 1 voor akkoordverklaring). Voort is voor perceel 390 overeenstemming verkregen met de huidige eigenaar (dhr. Verheggen) dat het perceel een natuurbestemming kan krijgen. Dit perceel blijft in zijn eigendom.

Figuur 2: Kadastrale percelen binnen de grenzen van het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg. (LimburgAtlas, 2016).

1.3 Doel

Initiatiefnemer is voornemens over te gaan tot herinrichting van de percelen in het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg (zie figuur 1). Op alle percelen (met uitzondering van perceel 390) wordt de voedselrijke laag teelaarde geheel of gedeeltelijk ontgraven. In totaal wordt de voedselrijke toplaag van ongeveer 60% van de oppervlakte verwijderd. De dieptes van de ontgravingen zijn afhankelijk van de diepte waarin fosfaat in de bodem is doorgedrongen en bedraagt gemiddeld maximaal 30 centimeter. Op enkele plaatsen worden poelen aangelegd en is de ontgravingsdiepte maximaal 80 centimeter.

Het afgraven van de voedselrijke toplaag is nodig om de gewenste abiotische randvoorwaarden voor natuurherstel te verkrijgen. Doel is het vergroten van de bestaande oppervlakte natuur en het versterken van populaties van de in de omgeving voorkomende bijzondere flora en fauna, specifiek voor de dagvlinder Donker pimpernelblauwtje (*Phengaris nausithous*). Deze dagvlinder heeft hier de enige populatie in Nederland. De soort is een kwalificerende soort voor het Natura 2000 gebied Roerdal. De gronden worden zodanig ingericht en beheerd dat ze geschikt leefgebied (gaan) vormen voor deze soort.

Afhankelijk van de afgegraven dieptes ontstaan blauwgraslanden en/of vossenstaarthooilanden. Gestreefd wordt naar een gebied waarin een mozaïek gaat ontstaan van beide type graslanden, waardoor aan alle voorwaarden wordt voldaan om een gunstige staat van instandhouding van Donker pimpernelblauwtje te bereiken. Daarnaast worden vier poelen gegraven ter versterking en uitbreiding van het leefgebied van de Kamsalamander.

Met dit wijzigingsplan worden alle in eigendom zijnde percelen met wijziging herzien naar de functie 'natuur'.

1.4 Vigerend bestemmingsplan

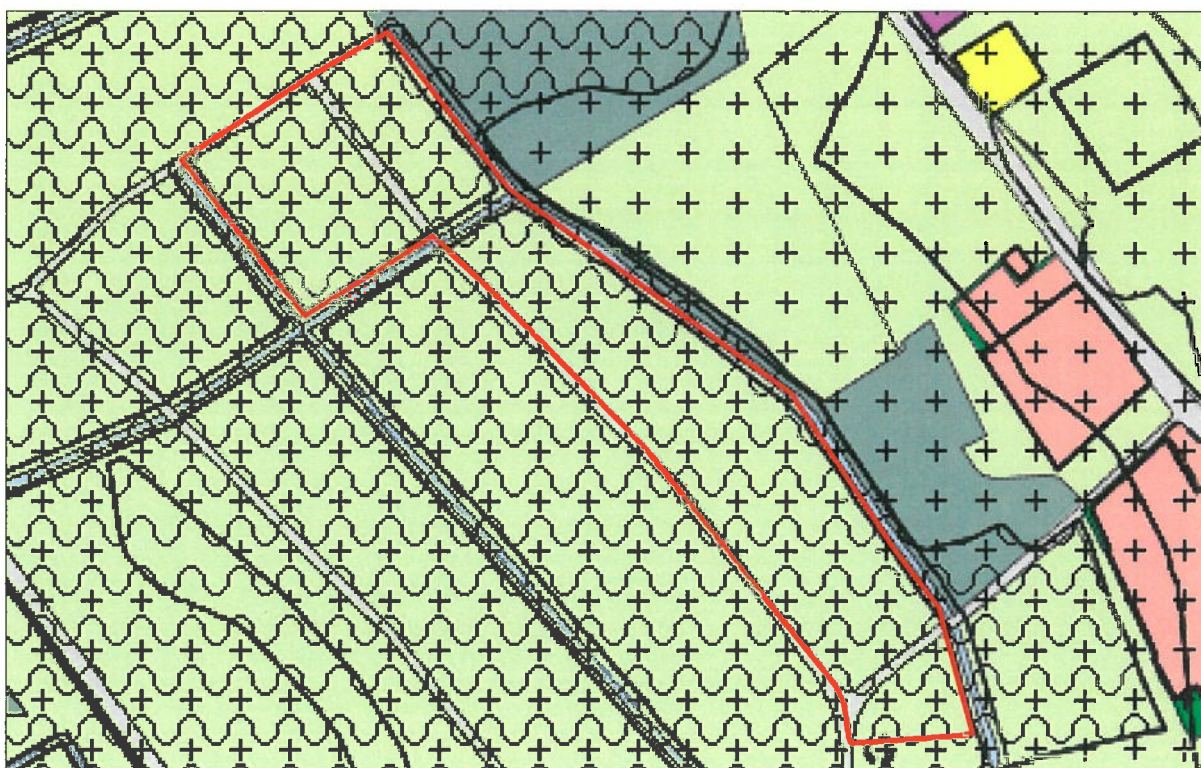
Burgemeester en wethouders van de gemeente Roerdalen hebben bekend gemaakt dat de gemeenteraad in de vergadering van 21 april 2016 het bestemmingsplan bekend als dossier NL.IMRO.1669.BPBG2eherziening, Buitengebied Roerdalen 2° herziening' (verder: bestemmingsplan buitengebied) gewijzigd heeft vastgesteld (Staatscourant, jaargang 2016 Nr. 41574). Het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg maakt deel uit van dit bestemmingsplan.

In dit vigerende bestemmingsplan zijn de gronden bestemd als 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden'. Op de gronden met de bestemming 'agrarisch gebied met waarden' is een wijzigingsbevoegdheid opgenomen, zodat de gronden als natuur kunnen worden bestemd.

Deze wijzigingsbevoegdheid (artikel 6.6.5 bestemmingsplan Buitengebied Roerdalen) luidt:

Burgemeester en wethouders kunnen het plan ter plaatse van gronden met de bestemming Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden wijzigen in de bestemming Natuur, met inachtneming van het volgende:

- *een besluit tot planwijziging wordt niet eerder genomen dan nadat de betrokken gronden in eigendom zijn overgedragen aan een terreinbeherende instantie of natuur via particulier natuurbeheerschap wordt gerealiseerd of als er contractueel is vastgelegd dat gronden worden overgedragen aan een terreinbeherende instantie;*
- *de nieuwe bestemming dient milieuhygiënisch inpasbaar te zijn;*
- *er mogen geen onevenredige beperkingen ontstaan als gevolg van de wijziging voor omringende bestaande bestemmingen;*
- *de bestaande landschappelijke, natuurlijke, cultuurhistorische en visueel-landschappelijke waarden zoals genoemd in lid 6.1 onder g en h mogen niet onevenredig worden aangetast.*

Figuur 3: Vigerend bestemmingsplan (binnen plangebied: lichtgroen: agrarisch gebied, dubbelbestemmingen ++: met waarden, golfjes: waterstaat).

1.5 Opzet van de toelichting

In dit wijzigingsplan wordt ingegaan op de relevante aspecten bij de voorgenomen ontwikkeling. De ontwikkeling betreft geen aanleg van woningen of andere bebouwing voor agrarische of industriële doeleinden, waardoor een groot deel van de ruimtelijke en functionele aspecten niet van toepassing zijn. Dit zijn: land- en tuinbouw, agrarische bedrijven, bos, groen, natuur, stedenbouwkundige opbouw, wonen en volkshuisvesting, karakteristieke bebouwing en monumenten, maatschappelijke accommodaties en monumenten, detailhandel, horeca, groenstructuur en openbaar vervoer, verkeer en parkeren.

Tevens zijn een aantal milieuaspecten op voorhand uit te sluiten door de aard van de ontwikkeling. Dit zijn onder andere: geluid, luchtkwaliteit, externe veiligheid, bedrijven en milieuzonering, riolering, afval en geur.

Donker pimperlauwtje op Grote pimperl

2. Bestaande situatie

2.1 Natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg in de omgeving

Het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg bestaat geheel uit agrarische gronden. De huidige afwatering van de percelen loopt via de Schuttekampsgraaf en enkele ondiepe afwateringsgreppels, die op hun beurt afwateren op de bermsloot langs de Bolbergweg en de Schuttekampsgraaf. Enkele percelen in het noorden wateren af op de Postbeek. Het natuurontwikkelingsgebied ligt in het Herkenbosscherbroek.

Op landschapsecologisch niveau ligt het natuurontwikkelingsgebied in het Roerdal en in een slenk (de Centrale slenk of Roerdalslenk). Deze slenk is ontstaan door opheffing van de omliggende gebieden (de horsten) langs aardbreuken. Delen van het Herkenbosscher Broek en Het Broek zijn bossen die in een oude meander van de Roer liggen, met een enkele meters hoge steilrand aan de oostzijde. Het nu uit voedselrijke graslanden bestaande natuurontwikkelingsgebied is deel van Natura 2000 gebied Roerdal en deel van het Nationaal Natuurnetwerk (voorheen Ecologische hoofdstructuur).

Het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg maakt deel uit van een laaggelegen agrarisch gebied dat al ruim 150 jaar overwegend uit grasland bestaat. Langs de vele sloot- en greppelranden staat Grote pimpernel. Langs de Broekweg staan Stijve zegge en Voszegge. Enkele vochtige schraalgraslanden bevatten Lage zegge, Moerasviooltje, Zwarte zegge en het zeer zeldzame Groot blaasjeskruid. Aan de oostkant wordt Het Broek afgesloten door een houtwal, welke overgaat in een braamstruweel met hier en daar brem. Dit struweel kan van belang zijn als ecologische verbinding tussen de Bolberg en de Kievit. Grote pimpernel is een van de belangrijke aandachtsoorten (Provincie Limburg, 2002, update 2008, Stimuleringsplan Midden-Limburg Oost).

2.2 Belang natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg

Het Herkenbosscherbroek is zowel nationaal als internationaal van grote betekenis voor Donker pimpernelblauwtje en Kamsalamander (*Triturus cristatus*). Beide soorten zijn zeldzaam en streng beschermd. Voor Donker pimpernelblauwtje is het de enige en uiterst kwetsbare populatie in Nederland. Vroeger was het Donker pimpernelblauwtje één van de kenmerkende vlindersoorten in het Roerdal. Na een afwezigheid van meer dan 20 jaar is de soort hier in 2001 teruggevonden. Ze komt hier vooral voor in wegbermen.

Na de terugvondst is in 2005 een beschermingsplan opgesteld voor het Donker pimpernelblauwtje in het Roerdal (Boeren J., 2005. Beschermingsplan Donker pimpernelblauwtje Roerdal, Dienst Landelijk Gebied, 2005). Het inrichtingsplan van het Herkenbosscherbroek is gericht op zowel de bijzondere dagvlinder als de Kamsalamander. Voor beide soorten zijn bij natuurontwikkeling uitstekende kansen in het Herkenbosscherbroek om de populaties veilig te stellen, te versterken en het leefgebied uit te breiden.

Voor het Donker pimpernelblauwtje is niet alleen de waardplant Grote pimpernel cruciaal voor het behoud van de soort, maar ook de diverse soorten waardmieren (deze mieren 'verzorgen' het rupsje van het Donker pimpernelblauwtje). Met de uitvoering van de natuurontwikkeling wordt een mozaïek van afwisselende arme tot matig voedselrijke graslanden, vennen en ruigtes ontwikkeld, waardoor geschikt leefgebied voor beide soorten ontstaat (Verhees J., 2014. Nieuw leefgebied voor het Donker pimpernelblauwtje en de Kamsalamander. Inrichtingsplan Herkenbosscherbroek. Dienst Landelijk Gebied, Roermond).

3. Planologische situatie

3.1 Rijksbeleid (natuur)

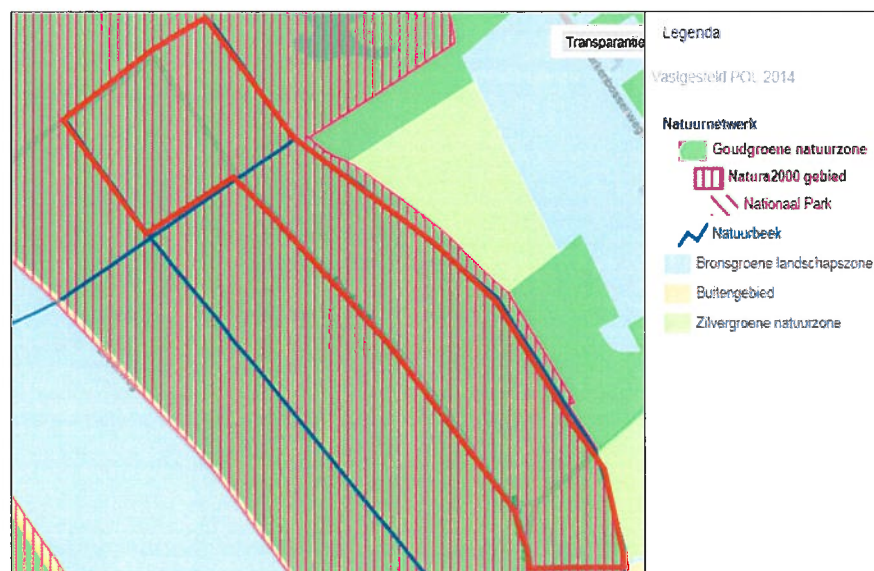
Het natuurbeleid van de Nederlandse nationale overheid wordt gemaakt door het Ministerie van Economische Zaken. Een van de belangrijkste pijlers van dit beleid is het Natuurnetwerk (NNN), voorheen aangeduid als Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het natuurnetwerk bestaat uit een netwerk van met elkaar verbonden natuurgebieden, die een samenhangend geheel gaan vormen. De bedoeling is dat door die aaneenkoppeling van natuurgebieden de geïsoleerde leefgebieden zich aaneensluiten waardoor soorten zich kunnen verspreiden. De uitvoering van het NNN is gedecentraliseerd en toebedeeld aan de provincies. De wettelijke basis voor natuurbescherming in Nederland vormen de drie 'groene' wetten: de Natuurbeschermingswet, de Flora- en faunawet en de Boswet. Op 1 januari 2017 treedt de Wet natuurbescherming in werking, waarin de drie eerdergenoemde wetten worden gebundeld. Bij de uitvoering worden geen verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet (tot 31 december 2016) of de Wet natuurbescherming (in werking tredend op 1 januari 2017) overtreden (zie onderbouwing paragraaf 5.4 flora en fauna).

In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte wordt de ladder voor duurzame verstedelijking geïntroduceerd. Deze ladder is per 1 oktober 2012 als motiveringseis in het Besluit ruimtelijke ordening opgenomen. Deze handreiking is bedoeld om decentrale overheden te helpen de ladder voor duurzame verstedelijking toe te passen. De ladder voor duurzame verstedelijking is ingericht voor een zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten waardoor de ruimte in stedelijke gebieden optimaal benut wordt. Aangezien bouw (verstedelijking) hier niet aan de orde is, is de ladder niet van toepassing.

3.2 Provinciaal beleid (POL)

Het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 (verder: POL, 2014) is een plan dat voor de komende tien tot vijftien jaar aangeeft in welke richting Limburg wordt ingericht. Het provinciaal natuurbeleid geeft concreet invulling aan het rijksbeleid. De provincie Limburg streeft naar het versterken en uitbreiden van de bestaande natuur- en landschapswaarden, het aanpakken van soortenbescherming via de zogeheten leefgebiedenbenadering, het realiseren van gezonde watersystemen en het verminderen van de milieubelasting.

Voor het Herkenboscherbroek is het POL 2014 richtinggevend in de ontwikkeling van het gebied. Het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg is aangegeven als Goudgroene natuurzone als Natura 2000 gebied (zie figuur 4).

Figuur 4: Pol-kaart (vastgesteld POL, 2014) (Atlas Limburg, 2016).

In het Natuurgebiedsplan (Provincie Limburg, 2002, update 2016) wordt de volgende beschrijving gegeven van het Herkenboscherbroek en specifiek van het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg:

MLO5.24C Nieuwe natuur Herkenboscherbroek.

Het Herkenboscherbroek is een laaggelegen agrarisch gebied dat al ruim 150 jaar uit grasland bestaat. De slootjes en wegbermen zijn bijzonder rijk aan floristische waarden met een voedselarm karakter met onder meer Groot blaasjeskruid, Grote pimpernel, Spiesleeuwebek, Veldrus (bij kasteel Daelenbroek), Echte koekoeksbloem, Moerasviooltje en Zwarte zegge. Voor een belangrijk deel ligt het gebied in een oude Roerarm. Het gebied kan van belang zijn als natte ecologische verbinding tussen de Turfkoelen en het Roerdal. Op basis van de aanwezige vogels kan dit gebied als zeer waardevol kleinschalig cultuurlandschap beschouwd worden. In het gebied komt de meest zuidelijke populatie van de Roodborsttapuit voor. Ook komen de Patrijs en Geelgors in het gebied voor.

Aandachtssoorten

Grote pimpernel, Roodborsttapuit, Groene specht, Kramsvogel, Nachtegaal, Spiesleeuwebek en Groot blaasjeskruid.

In het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) is door het Rijk vastgelegd dat de provincie verantwoordelijk is voor de begrenzing van het Nationaal Natuur Netwerk (NNN) en dat de begrenzing en bescherming van het NNN dient vast te leggen in een provinciale verordening. In Limburg is het NNN in het POL 2014 en de Omgevingsverordening Limburg 2014 als Goudgroene natuurzone vastgelegd. Met de Omgevingsverordening heeft de Provincie Limburg invulling gegeven aan het beschermingsregime op basis van de Barro en de daarin verwoorde 'Spelregels EHS'. Met de Beleidsregel natuurcompensatie geeft de Provincie Limburg invulling aan het natuurcompensatiebeleid uit de Omgevingsverordening.

De beleidsregel Natuurcompensatie is van toepassing als voorafgaand aan de activiteit is vastgesteld dat de wezenlijke kenmerken en waarden van de Goudgroene natuurzone worden vernietigd, verstoord en/of versnipperd en/of de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone en/of van het Beschermingsgebied Nationaal landschap Zuid-Limburg worden vernietigd, verstoord en/of versnipperd. De wezenlijke kenmerken en waarden worden als volgt gedefinieerd in de beleidsregel:

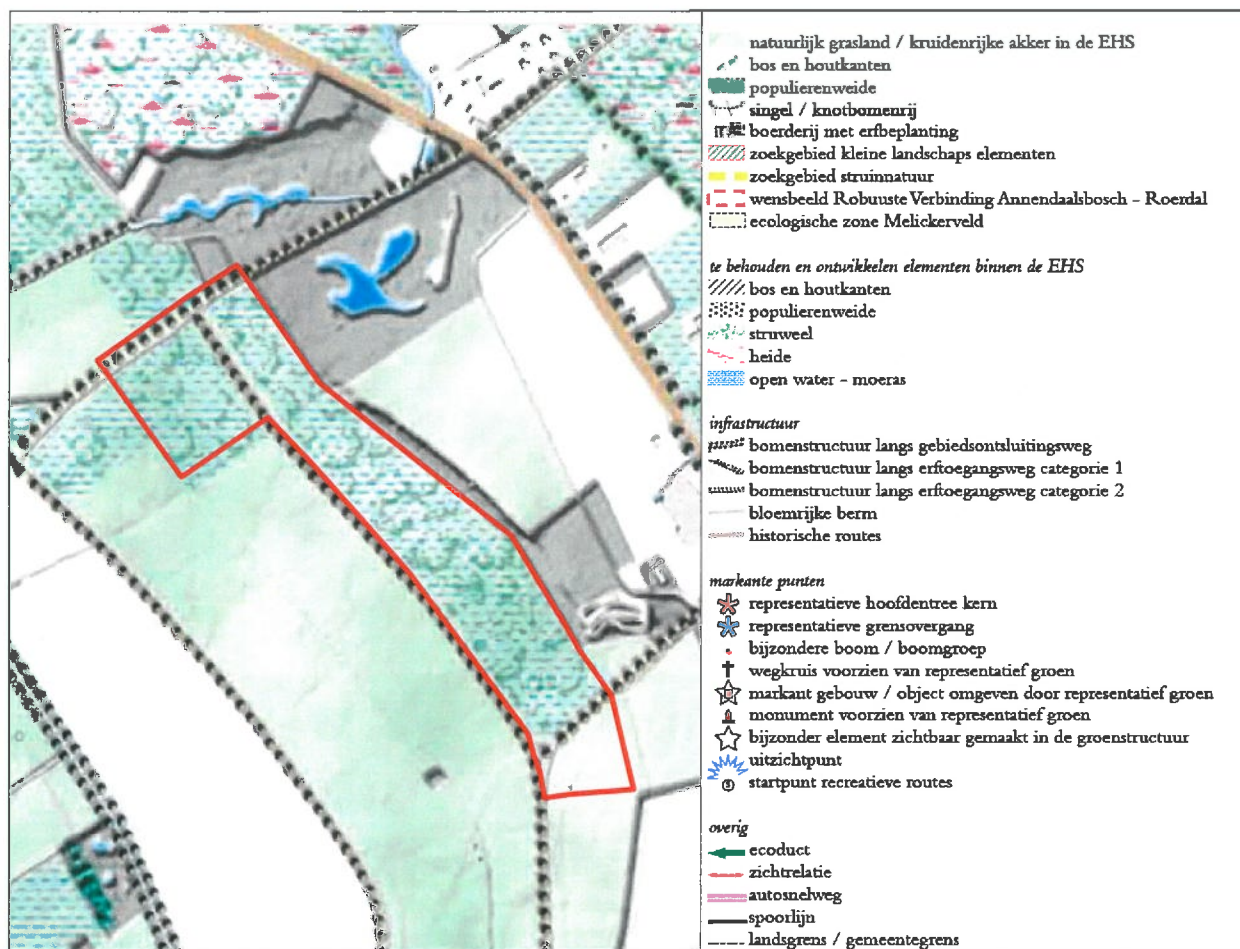
- voor bestaande natuurgebieden: de actueel aanwezige natuurbeheertypen en de nagestreefde natuurdoeltypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het Provinciaal Natuurbeheerplan en
- voor te realiseren natuurgebieden: de nagestreefde natuurdoeltypen zoals vastgelegd op de beheertypenkaart en de ambitiekaart van het Provinciaal Natuurbeheerplan.

'De wezenlijke actuele en potentiële waarden van het gebied zijn in het licht van natuurdoelen en -kwaliteit niet alleen de aanwezige flora en fauna maar bijvoorbeeld ook de geomorfologische en aardkundige waarden en processen, de waterhuishouding, kwaliteit van bodem, water en lucht, rust, stilte, donkerte, openheid of juist geslotenheid van de landschapsstructuur' (Omgevingsverordening Limburg 2014).

De ontwikkeling vindt plaats in de Goudgroene natuurzone en is gericht op het verbeteren van de kwaliteit van de natuurwaarden van het Natura 2000 gebied Roerdal. Van een aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken is geen sprake. De ontwikkeling levert juist een wezenlijke bijdrage aan de versterking van natuur- en landschapswaarden zoals benoemd in het Natuurgebiedsplan (Provincie Limburg, 2002, update 2008) en de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied Roerdal). Daarom is de beleidsregel natuurcompensatie niet van toepassing.

3.3 Gemeentelijk beleid

De gemeente Roerdalen is een 'groene' gemeente, natuur is de leidraad voor verschillende ontwikkelingen. Het 'groen' vormt in deze landelijke gemeente een integraal onderdeel van de woonomgeving en heeft een beeldbepalende, structurerende, ecologische en recreatieve functie. De leidraad is vastgelegd in het Groenstructuurplan (Heukelom-Verbeek, 2009). Dit plan geeft een langetermijnvisie (15-20 jaar) op de gewenste ontwikkeling van het groen.

Figuur 5: Uitsnede Groenstructuurplan (2009).

Voor het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg (en andere broeken die onderdeel zijn van de EHS) worden in het groenstructuurplan voorstellen gedaan ter versterking van de landschappelijke karakteristiek. Van toepassing zijnde voorstellen zijn:

- Realisatie EHS in de broekgebieden voor 2018 (zoals het Reigersbroek);
- Versterken relatie tussen Vlootbeekdal en broekgebieden;
- Versterken relatie tussen kasteel Montfort en het omringende landschap;

Door de herbestemming en inrichting van de gronden als 'natuur' wordt invulling gegeven aan de doelstellingen zoals gesteld voor het Natura 2000 gebied Roerdal, realisatie van de EHS en wordt de landschappelijke relatie met de Turfkoelen en de karakteristieke en waardevolle biodiversiteit van het Herkenbosscherbroek versterkt.

Een beeldkwaliteitsplan is niet gemaakt voor de voorgenomen ontwikkeling. Beoogd wordt de ontwikkeling van een situatie die vergelijkbaar is met eerder ingerichte broekgebieden (zoals onder andere het Reigersbroek). Hierbij ontstaat een grote landschappelijke afwisseling met bloemrijke, vochtige hooilanden met bijbehorende natuurwaarden.

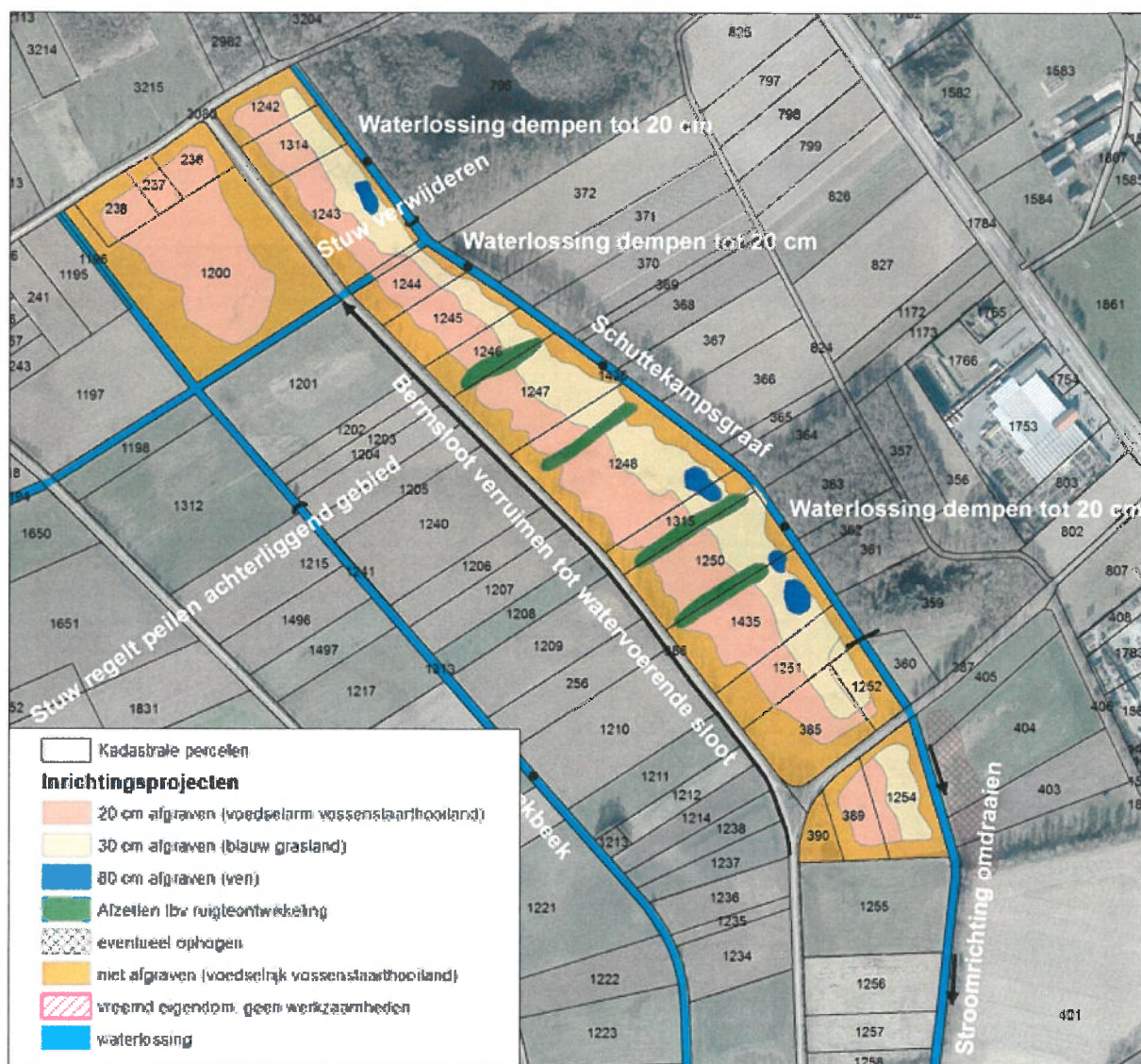

Panorama percelen Bolbergweg

4. Planbeschrijving

4.1 Algemeen

De percelen worden heringericht, zodat de kwaliteit van het gebied gaat voldoen aan de eisen van beoogde natuurwaarden in het algemeen en Grote pimpernel, Donker pimpernelblauwtje en de waardmieren van de vlinder in het bijzonder. De voedselrijke laag met teelaarde wordt afgevoerd om de voedselarme omstandigheden te herstellen. In figuur 6 is aangegeven in welk perceel tot welke diepte wordt afgegraven.

Figuur 6: Te ontgraven percelen met de ontgravingsdieptes.

4.2 Toekomstige situatie

Door het Rijk en Provincie is het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg als onderdeel in het Nationaal Natuurnetwerk opgenomen in de Goudgroene natuurzone als Natura 2000 gebied, tegenwoordig bekend als het Nationaal natuurnetwerk. Hierbij worden kwalitatief minder goede landbouwgronden omgevormd tot natuurgebied. Door deze ontwikkeling wordt geschikt leefgebied voor bijzondere en nationaal en Europees beschermde flora en fauna ontwikkeld en wordt voorzien in een versterking van het natuurnetwerk. Beoogd wordt de ontwikkeling van vochtig hooiland en poelen met bijbehorende natuurwaarden.

Het voornemen is om de gehele oppervlakte in een keer in te richten. Door het ontgraven van de voedselrijke vermeste bovenlaag komt voedselarme grond aan de oppervlakte. In de lage terreindelen ontstaan (al dan niet tijdelijke) plassen en poelen, die geleidelijk overgaan naar de hogere en drogere randen. De delen tegen de Bolbergweg en Schuttekampsgraaf aan worden vrijwel niet ontgraven (zie figuur 6). Hiermee ontstaat een afwatering in een groot deel van het natuurontwikkelingsgebied in noordelijke richting naar de Postbeek. Wateroverlast van de natuurgronden richting de westelijk gelegen agrarische gronden (bestemd als 'agrarisch met waarden') wordt hierdoor voorkomen.

De vrijkomende grond wordt op percelen aan de westzijde van de Bolbergweg opgebracht. Deze percelen worden hiermee minder gevoelig voor natte periodes. De afvoercapaciteit van de greppel aan de westzijde van de Bolbergweg wordt tevens vergroot, zodat de agrarische percelen een verbeterde afwatering krijgen. Per saldo betekent dit voor de agrarische gronden een kwaliteitsverbetering.

De matig voedselrijke, vochtige tot natte graslanden en de overgangszones naar de nabijgelegen bossen (Turfkoelen) zijn voor veel planten- en diersoorten bijzonder aantrekkelijk. In vergelijkbaar uitgevoerde projecten binnen gemeente Roerdalen zijn bijzondere planten en dieren teruggekeerd zoals Zwervende heidelibel, Bandheidelibel, Beekoeverlibel, Pilvaren, Wijdbloeiende rus en Blauwborst.

Op 12 december 2014 is door Provinciale Staten het Provinciaal Omgevingsplan Limburg (POL2014) vastgesteld. De beoogde ontwikkeling zoals voorgesteld in dit wijzigingsplan past binnen het vastgestelde omgevingsplan.

Detail bloeiwijze Grote pimpernel

5. Ruimtelijke en functionele aspecten

5.1 Algemeen situatie

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de aspecten die mogelijk van betekenis kunnen zijn door de voorgenomen ontwikkeling. Door de aard van de beoogde wijziging (agrarisch met waarden naar natuur) zijn er slechts een gering aantal ruimtelijke aspecten aan de orde. Een aantal van de aspecten zijn al beschreven in eerdere hoofdstukken. Indien van toepassing wordt hiernaar verwezen.

5.2 Landschap

Effecten op het landschap zijn beperkt. Door de wijziging van de gronden wordt een natuurdoeltype beoogd met vochtige, bloemrijke hooilanden, afgewisseld met laagtes en poelen die in de zomerperiode geheel of gedeeltelijk droogvallen. Het beheer wordt hierop afgestemd en afhankelijk van de potenties van het gebied wordt een open landschap nagestreefd en opgehouden door inzet van een maai- en/of begrazingsbeheer. Specifiek wordt ingezet op het veilig stellen en versterken van het leefgebied van Donker Pimpernelblauwtje (inclusief de waardplant en de waardmier).

5.3 Bos- en natuur en groenstructuur

Het plangebied ligt geheel in Goudgroene natuurzone met de aanduiding Natura 2000 gebied (zie figuur 4). Tevens is het gebied als broekgebied gekenmerkt in het Groenstructuurplan van de gemeente Roerdalen ('natuurlijk grasland in de EHS', zie figuur 5). Door de voorgenomen ontwikkeling wordt de aanwezige natuur en landschapsstructuur robuuster. Het gebied verstevigt de verbinding tussen de Turfkoelen en het zuidelijk gelegen bosgebied.

Binnen gemeente Roerdalen zijn al enkele natuurontwikkelingsprojecten uitgevoerd of deels nog in uitvoering, zoals het Schrevenhofsbroekje, het Voorsterveld en het Reigersbroek. De projecten blijken zeer succesvol door de vestiging van vele schaarse en zeldzame planten- en diersoorten. Snelle vestigingen waren van plantensoorten als Pilvaren en Wijdbloeiende rus. Van grote faunistische betekenis is de vestiging van enkele soorten libellen (Zwervende heidelibel, Bandheidelibel en Beekoeverlibel) en broedvogels (Blauwborst, Zomertaling, Dodaars en Kleine plevier). Daarnaast vervullen genoemde gebieden een belangrijke functie voor doortrekkende vogels, die hier rusten op hun reis tussen broed- en overwinteringsgebieden. Met de voorgenomen inrichting van het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg worden de genoemde functies voor flora en fauna verder versterkt.

5.4 Flora en fauna

Gezien het intensieve agrarische gebruik en de eenvormigheid van de percelen met monoculturen van Engels raai gras of landbouwgewassen kan het voorkomen van beschermde plantensoorten uitgesloten worden. Dit wordt bevestigd door inventarisatiegegevens van flora en fauna van de provincie Limburg. Wel staan in de randen tegen de Bolbergweg nog Grote pimpernelen. De randen van het plangebied worden niet ontgraven, zodat de planten hier behouden blijven en dienst kunnen doen als zadenbron. Ook mieren behouden op die manier hun nesten.

Beschermde natuurwaarden zoals aangegeven in de Flora- en faunawet (en na 1 januari 2017 in de Wet natuurbescherming) zijn beperkt tot broedvogels. Tijdens de inventarisatie van de provincie Limburg in 2007 werden in het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg enkele schaarse broedvogels vastgesteld. Het gaat om broedvogels als Veldleeuwerik, Roodborsttapuit, Geelgors en Grasmus. Het overgrote deel van de aangetroffen territoria bevond zich op de randen van de percelen tegen de Bolbergweg aan. Aangezien deze randen niet worden vergraven is een verslechtering van het leefgebied uit te sluiten.

Mogelijk komen een of meerdere soorten broedvogels voor op de herin te richten percelen. In de Flora- en faunawet worden alle broedende vogels strikt beschermd. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. In een aantal gevallen worden de nesten van een aantal soorten jaarrond beschermd. Jaarrond beschermde nesten zijn echter niet aanwezig in het plangebied (geschikte broedgelegenheid ontbreekt). Gezien de mogelijke aanwezigheid van broedvogels dienen de werkzaamheden bij voorkeur uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien werkzaamheden binnen het

broedseizoen worden uitgevoerd, dient voorafgaand aan de werkzaamheden in beeld gebracht te worden of broedende vogels aanwezig zijn en of verstoring van broedvogels optreedt. Afhankelijk hiervan worden de werkzaamheden gefaseerd in ruimte en tijd of uitgesteld tot na het broedseizoen.

In het meest noordelijke gedeelte van de Schuttekampsgraaf komt de Grote modderkruiper voor (laatst bekende waarneming uit 2008). Dit is een vissoort met een vermelding op de Rode Lijst. Voor het gedeelte van de Schuttekampsgraaf dat gedempt wordt is een onderzoek naar de eventuele aanwezigheid van de Grote modderkruiper uitgevoerd in oktober 2016 (rapport bijgevoegd, zie bijlage 2, Natuurbalans - Limes Divergens, oktober 2016). Uit het onderzoek is gebleken dat de Grote modderkruiper ten noorden van de stuw in de Schuttekampsgraaf voorkomt. Het plan is hierop aangepast. Ten noorden van de stuw blijft de waterloop gehandhaafd.

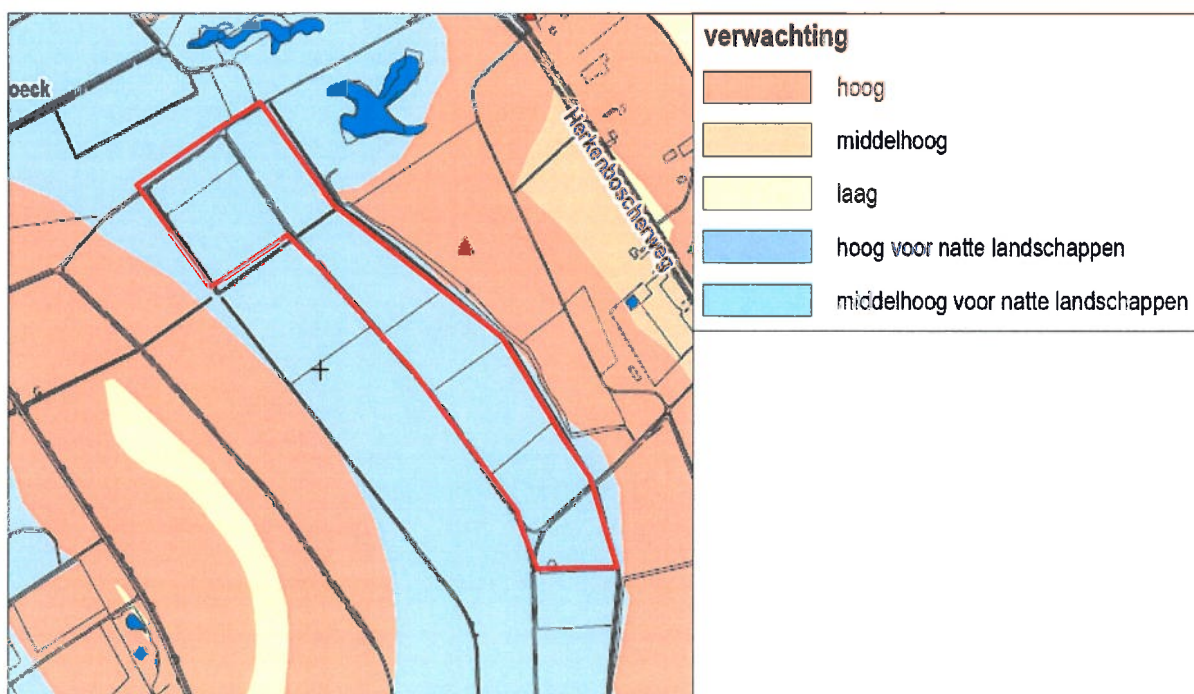
Aan de oostzijde van het plangebied huist een dassenfamilie. Dit gebied blijft onaangetast. Binnen het plangebied blijft voldoende grasland over als foerageergebied voor de Das.

5.5 Recreatie en toerisme

De Bolbergweg is onderdeel van diverse recreatieve routes. Ten opzichte van de ontsluiting van het gebied treden geen wijzigingen op. Door de omvorming van agrarisch gebied naar natuur ontstaat een recreatief aantrekkelijk gebied. De huidige infrastructuur blijft ontsloten voor recreanten (wandelaars, fietsers) door de verschillende wegen die door het gebied lopen (waaronder de Bolbergweg).

5.6 Cultuurhistorie en archeologie

Betekenisvolle cultuurhistorische waarden zijn niet aanwezig in het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg. De archeologische verwachtingswaarde wordt op onderstaande kaart weergegeven. Voor de laagstgelegen delen is de verwachtingswaarde 'middelhoog voor natte landschappen', naarmate het terrein hoger ligt neemt de archeologische verwachtingswaarde toe.

Figuur 7: Kaart met archeologische verwachtingswaarde (Raap, Een archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeente Roerdalen, rapport nr. 1953).

De gemeente Roerdalen heeft in 2010 de 'Archeologieverordening 2010' vastgesteld. In deze verordening wordt verwezen naar de verwachtingswaardekaart. Het onderhavige gebied valt onder de verwachting WA-5, zijnde middelhoge verwachting voor natte landschappen.

De voedselrijke toplaag is ter plaatse van de ontgravingen minimaal 30 cm dik. De ontgraving ten behoeve van de vershraling is 20 of 30 cm (zie plaats en diepte afgraving in figuur 6). Hiermee wordt de ondergrond intact gelaten. De bouwvoor is door het voormalig landbouwkundig gebruik regelmatig bewerkt (ploegen en cultivateren). Op de verwachtingskaart wordt een ondergrens vastgesteld van 40 cm. De door de gemeente Roerdalen vastgestelde verordening geeft in artikel 5 aan dat er geen onderzoeksplicht is voor ingrepen beneden de op de verwachtingskaart vermelde ondergrenzen. Dit is in het onderhavige geval dus van toepassing.

De aan te leggen poelen zijn klein van omvang, namelijk maximaal 750 m² (zie plaatsaanduiding op figuur 6). De boven vermelde verwachtingswaardekaart geeft aan dat een ondergrens voor onderzoek een ingreep is die groter of gelijk is aan 1000 m². Aangezien de poelen een kleinere oppervlakte hebben dan 1000 m² geeft artikel 5 aan dat er geen onderzoeksplicht is voor ingreep.

Geconcludeerd kan dan ook worden dat de voorziene ingrepen uitgevoerd kunnen worden zonder verder archeologisch onderzoek.

5.7 Leidingen en overige infrastructuur

Voorafgaand aan de uitvoering van eventuele ontgravingswerkzaamheden wordt een KLIC-melding gedaan. Indien aanwezig wordt met kabels en leidingen rekening gehouden.

5.8 Conclusie

Op basis van bovenstaande analyse van ruimtelijke en functionele aspecten is er geen belemmering om gebruik te maken van de wijzigingsbevoegdheid en de bestemming van 'agrarisch gebied met waarden' in 'natuur' te wijzigen.

Zicht op de Schuttekampsgraaf

6. Milieuaspecten

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt een toelichting gegeven op de milieuaspecten die mogelijk van betekenis kunnen zijn in relatie tot de voorgenomen ontwikkeling. Door de aard van de beoogde wijziging (agrarisch met waarden - natuur) zijn er slechts een gering aantal milieuaspecten aan de orde. Van belang zijn de aspecten bodem, waterhuishouding, ecologie en duurzaamheid.

6.2 Bodem

Uitgangspunt van het Besluit bodemkwaliteit is dat de kwaliteit moet aansluiten bij de functie. Om hier invulling aan te geven heeft het RIVM voor zeven bodemfuncties referentiewaarden ontwikkeld voor een goede bodemkwaliteit. Deze zeven functies worden gebruikt in het gebiedsspecifieke beleid. De bodemfunctieklassenkaart van de gemeente Roerdalen is volgens het generieke beleid opgesteld en geeft het gewenst of toekomstig bodemgebruik weer. Binnen de bodemfunctieklassenkaart wordt onderscheidt gemaakt in bodemfunctieklassen. De bodemfunctieklasser overig is in bestemmingsplannen te vergelijken met functies als:

- Natuur(-gebied)
- Bos (en heide)
- Tuin- en akkerbouw
- Landbouw
- Glastuinbouw

De huidige (Wro) bestemming van het perceel is: 'agrarisch gebied met waarden'. Deze bestemming is te vervatten binnen de bodemfunctie 'Overig'. De nieuwe bestemming, welke een natuurbestemming met het daaraan verbonden bodemgebruik behelst, is eveneens te vervatten binnen de bodemfunctie 'Overig'. De genoemde (Wro) bestemmingen zijn beide te vervatten onder de bodemfunctieklasser Wonen. Gezien het feit dat in onderhavig verzoek:

- geen (bodem-)functiewijziging plaatsvindt en,
 - geen (vermoeden van) een ernstige bodemverontreiniging aanwezig is,
- wordt in dit kader bodemonderzoek niet noodzakelijk geacht.

De af te graven laag met teelaarde zal worden gebruikt als ophooggrond voor de laaggelegen agrarische percelen aan met name de westzijde van de Bolbergweg en de zuidzijde van de Veeweg. In totaal wordt circa 20.000 m³ verzet. De grond wordt hier opgebracht zodat de gronden minder gevoelig worden voor natschade. Naar verwachting kan het overgrote deel van de grond hier worden verwerkt. Mocht er resterende grond zijn, dan wordt deze binnen de gemeente Roerdalen op percelen met een vergelijkbare bodemkwaliteit (met een eventuele melding bij het landelijke meldpunt en een te overleggen kwaliteitsverklaring).

6.3 Waterhuishouding

Het algemene waterbeleid wordt weergegeven in diverse Nota's (Nationaal Waterplan, POL 2014, WRO). Deze Nota's schrijven in hoofdlijnen voor dat een duurzamer watersysteem moet ontstaan en worden ontwikkeld, waarbij neerslag zoveel mogelijk moet worden vastgehouden op de plaats waar het valt. Als vasthouden niet kan, dient het water te worden geborgen. Indien ook bergen niet mogelijk is kan het water worden afgevoerd.

In het inrichtingsplan is voorzien dat de Schuttekampsgraaf (aan de oostkant, net buiten het plangebied) en een deel van de Postbeek wordt verondiept. Ter compensatie van mogelijke negatieve effecten voor de landbouw aan de westzijde van de Bolbergweg wordt de bestaande bermsloot aan de westzijde van de Bolbergweg verruimd tot een watervoerende bermsloot.

Het plangebied ligt binnen het inundatiegebied zoals dit is aangegeven op de legger van de wateren van Waterschap Roer en Overmaas. Ook is het inundatiegebied in het bestemmingsplan opgenomen. In de toekomst blijft het plangebied overstroombaar en hierdoor kan het inundatiegebied op de legger en in het bestemmingsplan

gehandhaafd blijven. Door het afvoeren van grond naar buiten het plangebied neemt de bergingscapaciteit in het inundatiegebied toe.

Overige ingrepen in de waterhuishouding van de aangrenzende waterlopen worden niet uitgevoerd. Met het verondiepen van een deel van de Schuttekampsgraaf wordt een stabielere peil bereikt in het natuurgebied Turfkoelen. In de waterhuishouding treden dan ook geen wezenlijke veranderingen op door de ontwikkelingen in het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg.

Wel kan op de gronden in het natuurontwikkelingsgebied, waar de teelaarde dieper wordt afgegraven, permanent open water ontstaan. Dit water wordt niet afgevoerd op de aangrenzende Schuttekampsgraaf, maar infiltrereert grotendeels in de bodem. In warme perioden kunnen de plassen geheel of gedeeltelijk droogvallen. Dit past binnen het ecologisch systeem, waarbij door de droogval geschikte groei- en vestigingsmogelijkheden ontstaan voor vele (zeldzame) plantensoorten.

Aanvoer van gebiedsvreemd water uit de Schuttekampsgraaf in het natuurontwikkelingsgebied treedt niet op. Dit water is sterk met voedingsstoffen verrijkt. Het overstromen van water uit deze loop is ongewenst met het oog op de gewenste natuurkwaliteit.

Waterschap Roer en Overmaas is betrokken bij de planvorming. Vanuit het oogpunt van hydrologie en waterhuishouding zijn er geen belemmeringen om de bestemming te wijzigen.

6.4 Ecologie

Het plangebied heeft de bestemming 'Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden' en is in het Provinciaal Omgevingsplan 2014 aangeduid als Goudgroene natuurzone. Gezien deze aanduiding is het afwegingskader van de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte toepassing. De eerste vraag uit dit afwegingskader betreft de vraag of 'wezenlijke waarden en kenmerken' van het plangebied (natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg) door de voorgenomen ingreep/ontwikkeling in geding komen.

De ingreep beoogt het herstel van natuur- en landschapswaarden in een gebied dat voorheen in regulier agrarisch gebruik was. De betekenis voor natuur en landschap in de huidige situatie is laag door het voormalige intensieve agrarische gebruik en de eenvormigheid van de percelen met monoculturen van Engels raaigras of landbouwgewassen (zie ook paragraaf 5.4). Door de ingreep gaan geen wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied verloren, de ontwikkeling draagt bij aan het herstel en de gewenste natuurkwaliteit in het Natura 2000 gebied Roerdal, waar de percelen deel van uitmaken.

Soorten waarvoor het gebied nu als leefgebied is aangewezen, zijn onder meer vogels gebonden aan bosranden en struweel, reptielen en amfibieën. Genoemde aandachtsoorten in het Natuurgebiedsplan Midden-Limburg Oost (Provincie Limburg, 2001, update 2008) zijn Grote pimpernel, Roodborsttapuit, Groene specht, Kramsvogel, Nachtegaal, Spiesleeuwebek en Groot blaasjeskruid (zie paragraaf 3.2). Voor deze soorten wordt door het natuurherstel nieuw habitat gecreëerd en/of treedt een verbetering van het leefgebied op.

Met name de omstandigheden voor soorten van voedselarme omstandigheden verbeteren. Naar verwachting treedt een grote verandering op in de flora en fauna. Door de voedselarme omstandigheden neemt de diversiteit van flora en fauna in de percelen sterk toe. In vergelijkbare gebieden (onder andere Reigersbroek) heeft in de als natuur bestemde en heringerichte delen een explosieve toename van bijzondere en zeldzame soorten plaatsgevonden. De lijst van bijzondere soorten is hier uitgebreid en betreft vestigingen van flora, libellen, sprinkhanen, dagvlinders, reptielen en broedvogels. De ontwikkelingen in het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg worden in de (nabije) toekomst op de voet gevolgd.

6.5 Duurzaamheid

Door de wijziging van de bestemming en de daaraan gekoppelde herinrichting van het gebied wordt gestreefd naar het herstel van de situatie van voor het intensieve agrarische gebruik. Door het verdwijnen van de productiefunctie kan invulling worden gegeven aan een meer natuurlijke situatie. Vanuit ecologisch oogpunt draagt de wijziging van het bestemmingsplan en de herinrichting van het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg

bij aan de duurzame instandhouding van het Nationaal Natuurnetwerk. Door de herinrichting van de (gedeeltelijk) natte natuur wordt tevens een bijdrage geleverd aan het vastleggen van CO₂ en waterberging.

7. Juridische aspecten

7.1 Algemeen

Door de bestemmingswijziging treedt een verandering op in de geldende juridische aspecten. De nu geldende ruimtelijke beleidskaders (POL) blijven onverminderd van toepassing. Door de planologische verankering ('natuur') is de bescherming van de gerealiseerde natuur duurzaam vastgelegd.

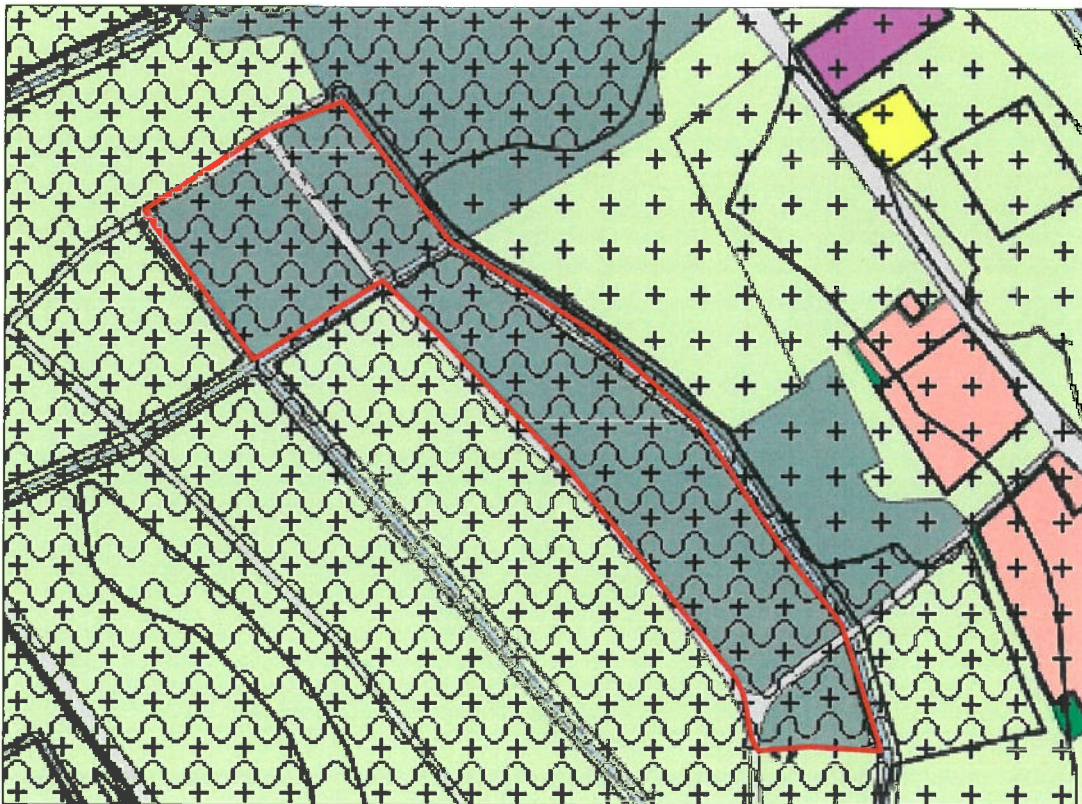
B&W hebben voor deze bestemmingsplanwijziging wijzigingsbevoegdheid. De volgende regels uit het bestemmingsplan Roerdalen (2016, artikel 6.6.5 bestemmingsplan Buitengebied Roerdalen 2^e herziening) geven dit aan:

Burgemeester en wethouders kunnen het plan ter plaatse van gronden met de bestemming Agrarisch met waarden - Natuur- en landschapswaarden wijzigen in de bestemming Natuur, met inachtneming van het volgende:

- *een besluit tot planwijziging wordt niet eerder genomen dan nadat de betrokken gronden in eigendom zijn overgedragen aan een terreinbeherende instantie of natuur via particulier natuurbeheerschap wordt gerealiseerd of als er contractueel is vastgelegd dat gronden worden overgedragen aan een terreinbeherende instantie;*
- *de nieuwe bestemming dient milieuhygiënisch inpasbaar te zijn;*
- *er mogen geen onevenredige beperkingen ontstaan als gevolg van de wijziging voor omliggende bestaande bestemmingen;*
- *de bestaande landschappelijke, natuurlijke, cultuurhistorische en visueel-landschappelijke waarden zoals genoemd in lid 6.1 onder g en h mogen niet onevenredig worden aangetast.*

7.2 Plankaart

De nieuwe bestemmingsplankaart (verbeelding) komt er als volgt uit te zien (zie figuur 8).

Figuur 8: Nieuwe kaart na wijziging van het bestemmingsplan.

7.3 Planregels

Gemeentelijk

De vigerende planregels van de gemeente Roerdalen treden, voortvloeiend uit de wijzigingsbevoegdheid die in artikel 6.6.5 van het bestemmingsplan Buitengebied Roerdalen 2^e herziening is opgenomen, in werking (zijnde artikel 25 bestemmingsplan Buitengebied Roerdalen - 2e herziening, zie bijlage 3).

8. Economische aspecten

8.1 Algemeen

De inrichting van de gronden wordt geheel gefinancierd door de Provincie Limburg. Er zijn geen financiële belemmeringen de voorgenomen ontwikkeling uit te voeren.

8.2 Grondexploitatiewet en planschade

Exploitatie van de gronden is niet aan de orde. Tussen de gemeente en de Provincie Limburg wordt een planschadeovereenkomst gesloten.

8.3 Limburgs kwaliteitsmenu

Het Limburgs Kwaliteitsmenu stelt regels voor het bouwen in het buitengebied in Limburg. Het LKM geldt voor alle 'rode ontwikkelingen' zoals woningbouw, bedrijfsuitbreidingen, nieuwe agrarische bedrijven enzovoorts. Dergelijke ontwikkelingen zijn alleen mogelijk indien een kwaliteitsverbetering van datzelfde buitengebied plaatsvindt. Van 'rode ontwikkelingen' is in dit wijzigingsverzoek geen sprake en is daarom niet van toepassing.

8.4 Realisatie

De nieuwe bestemming en inrichting zal binnen een periode van 2 jaar gerealiseerd worden.

Grote pimpernel tekent het landschap

9 Maatschappelijke aspecten

9.1 Maatschappelijke uitvoerbaarheid

Dit hoofdstuk betreft een verantwoording van de maatschappelijke uitvoerbaarheid en zienswijzen. Dit onderdeel kan pas worden ingevuld gaande de procedures.

In het inrichtingsplan is voorzien dat de Schuttekampsgraaf (net buiten het plangebied) wordt verondiept. Ter compensatie van mogelijke negatieve effecten voor de landbouw aan de westzijde van de Bolbergweg wordt de bermsloot aan de westzijde van de Bolbergweg verruimd tot een watervoerende bermsloot. Dit plan is tijdens een voorlichtingsavond en daarna met alle individuele eigenaren besproken en eenieder stemde hier mee in. Voorts worden de agrariërs in de gelegenheid gesteld hun kavels op te hogen met de vrijkomende grond. Ook hier is veel belangstelling voor. De conclusie is dan ook dat de voorgestelde maatregelen bijdragen aan een agrarische structuurverbetering en meer en betere gebruiksmogelijkheden opleveren voor de agrariërs.

Conform het Besluit ruimtelijke ordening (artikel 3.1.1) heeft initiatiefnemer vooroverleg gevoerd met de relevante instanties. Alle betrokken instanties hebben positief op het voorgenomen plan gereageerd.

Gezien het grote maatschappelijke draagvlak (belendende grondeigenaren werken mee en verkrijgen vrijkomende grond uit het natuurontwikkelingsgebied Bolbergweg) en de afwezigheid van wezenlijke verandering met negatieve effecten op de omgeving is het voeren van een facultatieve inspraakprocedure niet noodzakelijk en wordt het plan direct als ontwerp bestemmingsplan voor een ieder ter inzage gelegd.

9.2 Zienswijzen

Het ontwerp van dit wijzigingsplan wordt ter inzage gelegd. Eventuele zienswijzen worden volgens de reguliere procedures afgehandeld.

Kamsalamander: Doelsoort voor de omgeving Bolbergweg

Bijlage 1: Akkoordverklaring Staatsbosbeheer

--- Oorspronkelijk bericht ---

Van: Brouwer, Tiemen [mailto:T.Brouwer@staatsbosbeheer.nl]

Verzonden: woensdag 14 september 2016 22:42

Aan: Haazen, Karel

, Wijnand

Onderwerp: RE: Inrichtingsplan Bolbergweg

Beste Karel,

Ik wil je hierbij graag laten weten dat wij instemmen met de voorgestelde bestemmingsplanwijziging van 'Agrarische natuur' naar 'Natuur' t.a.v. onze percelen.

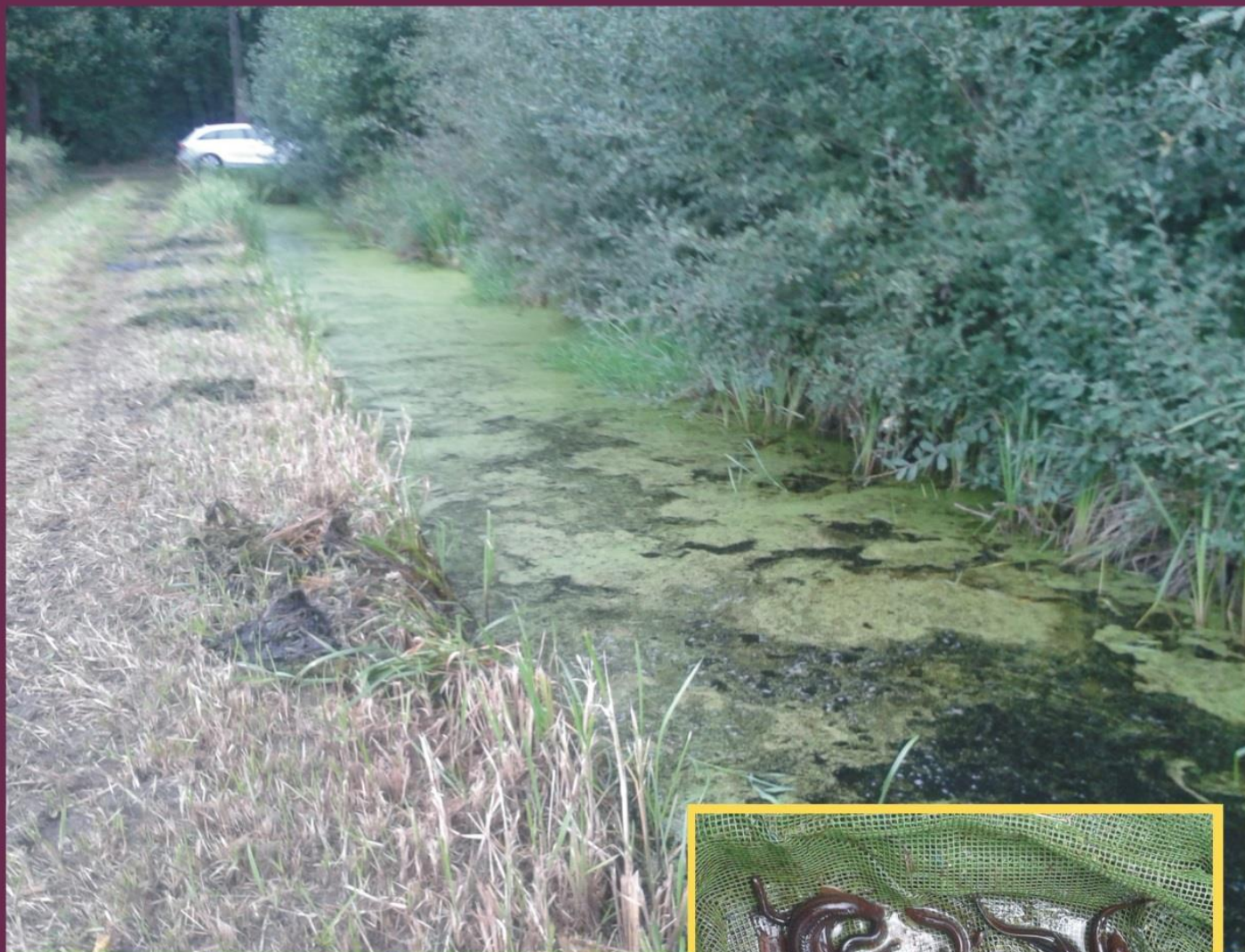
Met vriendelijke groet,
Tiemen Brouwer
Teamleider Midden-Limburg

Dit e-mailbericht en de informatie verzonden met dit e-mailbericht is vertrouwelijk en uitsluitend bestemd voor de geadresseerde(n). Dit bericht kan informatie bevatten waarop intellectuele eigendomsrechten rusten of die vertrouwelijk is of om andere redenen rechtens beschermd is. Kennisname en gebruik van deze informatie door anderen dan de geadresseerde (n) is verboden. Indien u deze email abusievelijk hebt ontvangen, brengt u ons dan op de hoogte waarbij u gevraagd zal worden het originele bericht te vernietigen.

Bijlage 2: Rapport Natuurbalans/Limes Divergens (2016)

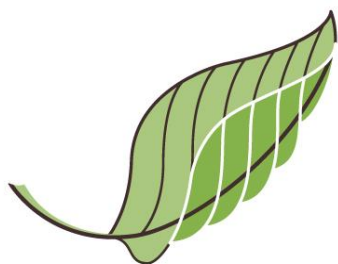
Inventarisatie grote modderkruiper Schuttekampsgraaf en Postbeek

INVENTARISATIE GROTE MODDERKRUIPER SCHUTTECAMPSGRAAF EN POSTBEEK

INVENTARISATIE GROTE MODDERKRUIPER SCHUTTE- CAMPSGRAAF EN POSTBEEK

Ir. BHJM Crombaghs

In opdracht van: Dhr. K. Haazen
Provincie Limburg
Opgesteld door: Ir Ben HJM Crombaghs
Projectnummer 16-185
Datum: 18-10-2016

Colofon

© 2016 Natuurbalans - Limes Divergens BV / Provincie Limburg

Tekst en samenstelling: Ben HJM Crombaghs

Projectleiding: Ben HJM Crombaghs

Eindverantwoordelijk: Ben HJM Crombaghs

Met medewerking van: V. de Jong en J. Jeucken (Natuurbalans) en Heinz Joseph Jochims

Projectnummer: 16-185

In opdracht van: Provincie Limburg

Dhr. K. Haazen

Foto's omslag: Grote modderkruiper uit de Schuttecampsgraaf (Ben Crombaghs)

Wijze van citeren: Natuurbalans – Limes Divergens BV, Nijmegen.

Niets uit dit rapport mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van DLG en Natuurbalans-Limes Divergens BV noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Natuurbalans-Limes Divergens BV. DLG vrijwaart Natuurbalans-Limes Divergens BV voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Natuurbalans-Limes Divergens BV is lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

INHOUD

1	INLEIDING.....	5
2	BESCHRIJVING VOORGENOMEN INGREEP	7
3	ONDERZOEKSMETHODE.....	8
3.1	Inventarisatie beschermde soorten	8
3.2	Habitateisen grote modderkruiper	8
4	RESULTATEN ONDERZOEK 2016.....	9
4.1	Waargenomen vissen.....	9
4.1.1	Schuttecampsgraaf stroomopwaarts van Overlaat	9
4.1.2	Schuttecampsgraaf stroomafwaarts van Overlaat	9
4.1.3	Postbeek tot aan de overlaat Schuttecampsgraaf.....	9
5	CONCLUSIE	14
5.1	Voorkomen grote modderkruiper.....	14
6	BRONNEN	15
	BIJLAGE 1 PROTOCOLLEN	16

1 INLEIDING

Achtergrond

Provincie Limburg is voornemens het Herkenboscherbroek opnieuw in te richten met als doelsoorten donker pimperlblauwtje en kamsalamander. Ten behoeve van deze herinrichting dient de Schuttecampsgraaf en de Postbeek verontdiept te worden.

Aanleiding

Realisatie van ruimtelijke ingrepen kan leiden tot overtreding van verbodsbepalingen in de Nederlandse natuurwetgeving, waarbij de volgende twee wetten van belang zijn:

1. De *Flora- en faunawet* (in het vervolg Ffw), die de bescherming regelt van plant- en diersoorten. Overtreding van de Ffw ten aanzien van streng beschermde soorten¹ vereist mogelijk een ontheffing ad artikel 75.
2. De *Natuurbeschermingswet 1998* (in het vervolg Nbw), die de bescherming regelt van natuurgebieden. Indien het voorgenomen project in strijd is met de instandhoudingdoelstellingen van een Natura 2000-gebied, is mogelijk een vergunning Nbw noodzakelijk.

Ten behoeve van de uitvoerbaarheid en vergunbaarheid van de voorgenomen ingreep dient een actueel en volledig beeld te bestaan van het voorkomen van beschermde vissoorten, met bijzondere aandacht voor de grote modderkruiper op de ingreeplocatie of binnen de invloedssfeer ervan.

Probleemstelling

Het voorkomen van de grote modderkruiper in het meest bovenstroomsde deel van de Schuttecampsgraaf is bekend uit 2014 (Niemeijer, 2014). Onduidelijk is of de soort ook voorkomt in de aangrenzende Postbeek en/of het stroomafwaartse deel van de Schuttecampsgraaf, dat in het kader van bovengenoemd project wordt verontdiept. Hierdoor is niet duidelijk of er een risico bestaat op overtreding van verbodsbepalingen uit de Ffw ten aanzien van streng beschermde soorten.

Opdrachtformulering

Op verzoek van dhr. K. Haazen, Provincie Limburg, heeft Bureau Natuurbalans – Limes Divergens BV een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de grote modderkruiper en eventueel andere beschermde vissoorten, op de ingreeplocatie. Om een beeld te krijgen van de populatie grote modderkruipers in de Schuttecampsgraaf is ook het traject bemonsterd dat in het kader van bovengenoemd natuurontwikkelingsproject ongemoeid wordt gelaten.

¹ Streng beschermde soorten: de zogenaamde 'overige soorten' uit tabel 2 en de strikt beschermde soorten uit tabel 3 van de *Flora- en faunawet*. Deze soorten vereisen bij activiteiten de te kwalificeren zijn als ruimtelijke ontwikkeling, in geval van schade, mogelijk een ontheffing van de Ffw. Soorten uit tabel 1 van de Ffw hebben vrijstelling van ontheffing. Zie bijlage 2 voor een soortenoverzicht en beschermingsregimes.

Doelstelling

Doel van het onderzoek is het verschaffen van inzicht in de consequenties van de voorgenomen ingreep met betrekking tot het voorkomen van de grote modderkruiper en eventueel andere wettelijk beschermde vissoorten. Het onderzoek zal antwoord geven op de volgende vraag:

1. Komen in de te verondiepen waterlopen streng beschermde vissoorten voor (tabel 2 en 3 Ffw) of kunnen deze hier worden verwacht?
2. Wat is globaal de omvang van de populatie grote modderkruipers en is er sprake van het voorkomen van verschillende jaarklassen (reproducerende populatie) ?

3 ONDERZOEKSMETHODE

3.1 INVENTARISATIE BESCHERMDE SOORTEN

Van het gebied is bekend dat er grote modderkruiper voorkomt. In mei 2008 zijn een aantal watergangen onderzocht op de aanwezigheid van grote modderkruiper (Zweep, 2008). In de Schuttecampsgraaf is tijdens dat onderzoek één exemplaar van grote modderkruiper aangetroffen. In 2014 is hier wederom een exemplaar gevangen (Niemeijer, 2014). De vangsten hadden betrekking op het meest stroomopwaarts gelegen deel van de Schuttecampsgraaf, stroomopwaarts van de stuw (traject 1 t/m 3, figuur 1).

Veldonderzoek

Op 3 oktober 2016 is de ingreeplocatie bezocht door een visteam van Bureau Natuurbalans. Het doel van dat veldbezoek was tweeledig:

1. Er is specifiek gezocht naar aanwezigheid van grote modderkruiper en andere in Nederland beschermde vissoorten, door middel van draagbare elektroapparatuur.
2. Er is een globale inschatting gemaakt van de omvang van aangetroffen populaties grote modderkruiper

Methode onderzoek vissen

De Schuttecampsgraaf en de Postbeek zijn in het projectgebied in zijn geheel bevestigd doormiddel van twee draagbare elektrovisapparaten (Bretschneider), geassisteerd door twee achtervangers. Hierbij is gericht en intensief gezocht naar grote modderkruiper door met gelijkstroom de oevers en plantenrijke delen van de beek goed te bemonsteren.

3.2 HABITATEISEN GROTE MODDERKUIPER

Grote modderkruiper is een soort van ondiepe stilstaande of langzaam stromende wateren, zoals sloten, vennen, plassen en (oude) riviermeanders. Grote modderkruipers zijn gebonden aan wateren met een rijke oever- en watervegetatie met een goede modderbodem. Met een goede modderbodem wordt verstaan een sliblaag van 10 á 30 cm. Vaak verkeert het habitat van grote modderkruiper zich in een sterk ontwikkelde verlandingsfase. De soort is speciaal aangepast aan dit habitat, waar andere vissoorten in mindere mate voorkomen. De soort gebruikt de vegetatie en dikke sliblaag als beschutting en vindt hier zijn voedsel. Tegen tijdelijke droogval of zuurstofloosheid door de vele waterplanten is de soort ook bestand.

Grote modderkruiper kent de volgende vaste rust- en verblijfplaatsen:

- De plek waar de eieren afgezet worden en de juveniele vissen opgroeien. Dit zijn ondiepe (warme) oeverzones tot circa 40cm diep met een rijke vegetatie.
- Het winterverblijf of tijdens periode met droogte of zuurstofloosheid, dit is vaak dezelfde watergang als waar de voortplanting plaats vindt, maar dan in de diepere delen, die niet snel bevriezen of droogvallen. Grote modderkruiper graaft zich hier in de modder in. Vaak zijn deze sloten ook onderhevig aan kwelvoeding.

4 RESULTATEN ONDERZOEK 2016

4.1 WAARGENOMEN VISSSEN

4.1.1 Schuttecampsgraaf stroomopwaarts van Overlaat

Tijdens het op beschermde vissoorten gerichte veldonderzoek in 2016, zijn in de Schuttecampsgraaf maar liefst 23 exemplaren van de grote modderkruiper aangetroffen (tabel 3 Ffw). Andere beschermde vissoorten zijn niet waargenomen. Naast grote modderkruiper zijn in dit traject zeelt, driedoornige stekelbaars, tiendoornige stekelbaars en een enkele rietvoorn gevangen. Een totaaloverzicht van de vangsten is weergegeven in **tabel 1**.

De grote modderkruiper is uitsluitend aangetroffen in het noordelijk deel van dit traject van de Schuttecampsgraaf, bovenstrooms van de overlaat. In dit deel van de beek staat geen stroming en is een redelijk sliblaag aanwezig. De watervegetatie is redelijk goed ontwikkeld en op de oever staat in het water wortelende en overhangende oevervegetatie. De totale lengte van dit bovenstroomse traject bedraagt ca 200 meter. Zeer opvallend is het gegeven dat 22 van de 23 grote modderkruipers in de eerste 35 meter van dit traject van de Schuttecampsgraaf zijn gevangen. Dit traject kent een zeer dichte bedekking met kroos sp. (foto 1) en is daardoor lastig te bevissen. Dit betekent dat het werkelijk aanwezig aantal grote modderkruipers met zekerheid beduidend hoger zal zijn.

Het daaropvolgende deel van dit traject van ca 170 meter is veel overzichtelijker door het ontbreken van kroos, waardoor de bevissing veel efficiënter kan worden uitgevoerd (foto 2). Desondanks is hier geen enkele grote modderkruiper aangetroffen. Omdat het habitat er beslist kansrijk uitziet heeft deze zeer ongelijke verspreiding over het traject mogelijk iets te maken met de aanvoer (samenstelling) van water uit het Herkenboscherbroek. Dit vindt plaats in het meest noordelijke deel van de Schuttecampsgraaf.

4.1.2 Schuttecampsgraaf stroomafwaarts van Overlaat

Benedenstrooms van de overlaat zijn uitsluitend niet-beschermde vissoorten aangetroffen. Het gaat hierbij om snoek en (voornamelijk) drie- en tiendoornige stekelbaars. Een totaaloverzicht van de vangsten is weergegeven in **tabel 1**. In dit deel van de beek staat een lichte stroming, de bodem is zandig en vrij hard en de oevers zijn wat steiler (foto 3). Gezien het afwijkende habitat van de Schuttecampsgraaf benedenstrooms (zuidzijde) van de overlaat, is het voorkomen van grote modderkruiper hier ook niet erg aannemelijk.

4.1.3 Postbeek tot aan de overlaat Schuttecampsgraaf

In de Postbeek (**figuur 1**) zijn uitsluitend niet-beschermde vissoorten aangetroffen. Het gaat hierbij om een enkele snoek en (voornamelijk) drie- en tiendoornige stekelbaars. Een totaaloverzicht van de vangsten is weergegeven in **tabel 1**. De Postbeek wordt gekenmerkt door een permanente doorstroming en een zandige bodem (foto 4). Lokaal is er weliswaar sprake van een modderige bodem maar in zijn algemeenheid kan ook de Postbeek niet als waardevol habitat voor de grote modderkruiper worden aangemerkt.

Tabel 1. Overzicht van de vangstgegevens in de Schuttecampsgraaf en de Postbeek.

Traject	lengte (m)	snoek	zeelt	driedoornige stekelbaars	tiendoornige stekelbaars	rietvoorn	grote modderkruiper
Schuttecampsgraaf traject 1	35	1	2	--	--	2	22
Schuttecampsgraaf traject 2	70	3	8	--	--	--	--
Schuttecampsgraaf traject 3	50	6	2	--	--	1	1
Schuttecampsgraaf traject 4	750	1	4	>200	>500	--	--
Postbeek traject 5	130	1	--	>50	>200	--	--
Totaal	1035	12	16	>250	>700	3	23

Foto 1. Meest stroomopwaartse traject van de Schuttecampsgraaf (totale lengte 35 m) gevoed vanuit het Herkenboscherbroek.

Foto 2. Schuttecampsgraaf traject 2 en 3. Hier werd nog slechts één exemplaar van de grote modderkruiper aangetroffen.

Foto 3. Schuttecampsgraaf traject 4. Traject van ca 750 meter stroomafwaarts van de overlaat (figuur 1). Hier werden ondanks zeer intensieve bevissing geen grote modderkruipers waargenomen (tabel 1).

Foto 4. Postbeek Traject van ca 150 meter ten westen van de Schuttecampsgraaf (figuur 1). De postbeek mondt direct stroomafwaarts van de overlaat uit in de Schuttecampsgraaf. Ook hier werden ondanks intensieve bevissing geen grote modderkruipers waargenomen (tabel 1).

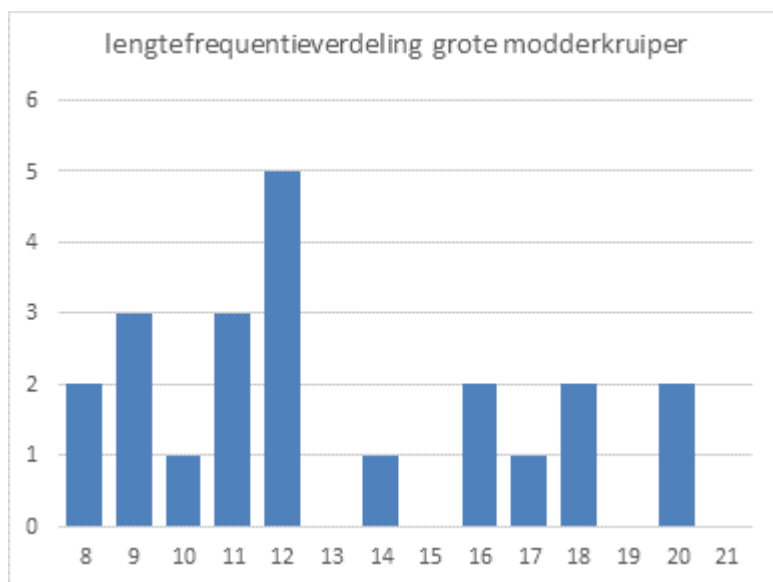
5 CONCLUSIE

5.1 VOORKOMEN GROTE MODDERKUIPER

De ingreeplocatie maakt onderdeel uit van het leefgebied van de streng beschermde soort grote modderkruiper. Uit dit onderzoek blijkt dat de grote modderkruiper echter uitsluitend voor komt in het meest noordelijke deel van de Schuttecampsgraaf. Stroomafwaarts van de overlaat in de Schuttecampsgraaf is de soort, ondanks zeer intensieve bemonstering, niet waargenomen. Het habitat hier (stromend water met een zandige bodem) wijkt ook aanzienlijk af van het habitat stroomopwaarts van de overlaat (zeer zwak stromend tot stilstaand, dikke modderige bodem).

Een overzicht van de lengtefrequentieverdeling van de waargenomen soorten is weergegeven in figuur 2. De lengte van de grote modderkruipers varieerde van 8 cm tot 20 cm. De grote spreiding laat zien dat het om meerder jaarklassen gaat. Naar verwachting is in de Schuttecampsgraaf dan ook een levenskrachtige populatie grote modderkruipers aanwezig. Mogelijk vindt kolonisatie plaats vanuit het aangrenzende Herkenboscherbroek waarvoor de Schuttecampsgraaf als afvoer/overloop fungeert.

Behalve de grote modderkruiper komen in het projectgebied geen andere beschermde vissoorten voor. In de te verondiepen trajecten zijn wel vijf andere soorten waargenomen, tiendoornige stekelbaars, driedoornige stekelbaars, rietvoorn, zeelt en snoek (tabel 1). Alle gevangen vissen zijn afgevoerd naar een aangrenzende waterloop die niet zal worden verondiept.

Figuur 2. lengtefrequentieverdeling van de gevangen grote modderkruipers (horizontale as lengte in cm, verticale as aantallen).

6 BRONNEN

Niemeijer, B. 2014. Natuurtoets beschermde vissoorten. Verondiepen Schuttecampsgraaf. Toetsing aan de Flora- en faunawet. Natuurbalans – Limes Divergens BV, Nijmegen.

Soortenstandaard Grote Modderkruiper, versie 2.0 april 2014. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, Ministerie van Economische Zaken.

Verhees, J., 2014. Nieuw leefgebied voor het Donker pimperlblauwtje en de Kamsalamander. Inrichtingsplan Herkenbosscherbroek. Dienst Landelijk Gebied, Roermond.

Zweep, W.P., 2008. Verspreidingsonderzoek naar grote modderkruipers Roerdal omgeving Herkenbosch. Natuurbalans – Limes Divergens BV, Nijmegen.

BIJLAGE 1 PROTOCOLLEN

Om schadebeperkend op te treden dienen bij de uitvoering van het werk de instructies van de hierna opgenomen protocollen opgevolgd te worden. De uitvoerder van de werkzaamheden wordt hierop gewezen.

PROTOCOL VISSSEN (GROTE MODDERKUIPER)

Bij het dempen of verondiepen van een watergang bestaat de kans dat vissen beschadigd worden. De kans hierop kan worden verkleind door bij de uitvoering zorgvuldig te werken. Hiermee wordt ook aantasting van leefgebied zoveel mogelijk beperkt. Maatregelen hiervoor zijn:

- periode van werkzaamheden beperkt houden;
- Werken buiten de kwetsbare perioden van grote modderkruiper. Voortplantingsperiode is van april t/m augustus en winterrustperiode van november t/m maart. Daarnaast wordt aanbevolen niet te werken tijdens droogval van de watergang en bij een watertemperatuur boven de 25 graden. De maanden september en oktober zijn dus het meest gunstig.
- Ongeveer één week voor het dempen van een watergang wordt de water- en oevervegetatie van de betreffende watergang met een open maaikorf gemaaid. Waarbij het maaisel wordt gecontroleerd op grote modderkruiper.
- Voorafgaand aan het dempen van een watergang wordt deze door een deskundige zoveel mogelijk vrij gemaakt van aanwezige vissen met behulp van electrovisserij of een steeknet. Het te dempen slootdeel wordt hiervoor afgedamd en, indien nodig, leeggepompt tot een diepte van circa 20 cm. Veelal is dit echter niet nodig gezien de beperkte waterdiepte in sloten.
- Na het leegvissen wordt de sliblaag (bijvoorbeeld met een gladde bak) op de oever uitgespreid en onder begeleiding van een deskundige direct gecontroleerd op vissen. Aanwezige vissen worden verzameld en verplaatst naar geschikt biotoop in de directe omgeving waar geen werkzaamheden plaatsvinden. Er dienen maatregelen te worden getroffen om er voor te zorgen dat verplaatste exemplaren gedurende de werkzaamheden niet terug kunnen migreren.
- Nadat een watergang is uitgebaggerd kan deze worden gedempt. Daarbij wordt het water in één richting uitgedreven, op een zodanige manier dat eventueel aanwezige vissen en amfibieën kunnen ontsnappen.

Bijlage 3: Planregels

25.1 Bestemmingsomschrijving

De voor 'Natuur' aangewezen gronden zijn bestemd voor:

- a. natuur in de vorm van bos, weilanden, moeras, water, heide en/of zandgronden;
- b. het behoud, herstel en de ontwikkeling van de aanwezige natuurlijke, landschappelijk en cultuurhistorische waarden;
- c. het behoud, herstel en de ontwikkeling van de hier aanwezige ecologische waarden;

alsmede voor:

- d. waterhuishouding waaronder ook voorzieningen ten behoeve van het bergen en infiltreren van water;
- e. houtproductie;
- f. extensief recreatief medegebruik;
- g. recreatieve wandel- en fietspaden;
- h. agrarisch medegebruik ten behoeve van natuurbeheer;
- i. de instandhouding van de mogelijkheden voor steenkolenwinning;
- j. parkeer- en verkeersvoorzieningen;
- k. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van natuur - mijnschacht en boorput': de instandhouding van de mijnschachten en/of boorputten;
- l. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van natuur - grondwal': een grondwal;
- m. ter plaatse van de aanduiding 'specifieke vorm van recreatie - klimvoorzieningen': tevens klimvoorzieningen ten behoeve van een speelbos;
- n. ter plaatse van de aanduiding 'parkeerterrein': een parkeerterrein.

25.2 Bouwregels

Op deze gronden mag worden gebouwd en gelden de volgende regels:

- a. op deze gronden mogen uitsluitend gebouwen en bouwwerken, geen gebouwen zijnde, worden gebouwd;
- b. gebouwen mogen uitsluitend binnen het bouwvlak en ten behoeve van opslag/berging in het kader van natuurbeheer worden gebouwd;
- c. de bestaande maatvoering van de gebouwen mag niet worden vergroot;
- d. de bouwhoogte van een hoogzit bedraagt ten hoogste 5 m;
- e. de bouwhoogte van een branduitzichttoeren ten behoeve van recreatie en observatie bedraagt ten hoogste 15 m;
- f. de hoogte van erf- en terreinafscheidingen bedraagt ten hoogste 1,2 m;
- g. de inhoud van een voederberging/voederruif voor wild bedraagt ten hoogste 3 m³ met een bouwhoogte van ten hoogste 2 m;

- h. de bouwhoogte van overige bouwwerken, geen gebouwen zijnde, bedraagt ten hoogste 2 m.

25.3 Afwijken van de bouwregels

25.3.1 Ten behoeve van een bergschuur

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid [25.2](#) teneinde een bergschuur ten behoeve van het beheer en het onderhoud van de gronden met de bestemming natuur, met inachtneming van het volgende:

- a. het bouwwerk is ter plaatse noodzakelijk voor het beheer en het onderhoud van de gronden;
- b. het bouwwerk heeft betrekking op een beheerobject van ten minste 50 ha;
- c. de inhoud bedraagt ten hoogste 50 m³;
- d. de goothoogte bedraagt ten hoogste 3 m;
- e. de bebouwingshoogte bedraagt ten hoogste 4,5 m.

25.3.2 Ten behoeve van geringe bouwwerken voor recreatief medegebruik

Het bevoegd gezag kan bij een omgevingsvergunning afwijken van het bepaalde in lid [25.2](#) teneinde geringe bouwwerken voor het recreatief medegebruik op te richten, met inachtneming van het volgende:

- a. de afwijking mag niet leiden tot een onevenredige aantasting van de landschappelijke, natuurlijke, cultuurhistorische en visueel-landschappelijke waarden zoals genoemd in lid [25.1](#) onder a, b en c;
- b. de oppervlakte van gebouwen bedraagt ten hoogste 16 m²;
- c. de hoogte bedraagt ten hoogste 3,5 m.

25.4 Specifieke gebruiksregels

Met betrekking tot het gebruiken en laten gebruiken van gronden en bouwwerken geldt de volgende regel:

- a. het winnen van bosstrooisel of mos is niet toegestaan.

25.5 Omgevingsvergunning voor het uitvoeren van een werk, geen bouwwerk zijnde, of van werkzaamheden

25.5.1 Uitvoeringsverbod zonder omgevingsvergunning

Het is verboden op of in de gronden met de bestemming Natuur zonder of in afwijking van een omgevingsvergunning de volgende werken, geen bouwwerk zijnde, of de volgende werkzaamheden uit te voeren:

- a. het aanleggen of verharderen van wegen of paden en het aanbrengen van andere oppervlakteverhardingen;

- b. het beplanten van gronden met houtgewas;
- c. het uitvoeren van groundbewerkingen, waartoe worden gerekend afgraven, woelen, mengen, diepploegen, egaliseren, ontginnen, ophogen en aanleggen van drainage;
- d. het aanleggen van boven- of ondergrondse kabels en leidingen en het aanbrengen van daarmee verband houdende constructies, installaties of apparatuur;
- e. scheuren van grasland;
- f. het verwijderen van houtgewas (met uitzondering van houtproductie), het verwijderen van houtwallen en bosjes en het verwijderen van landschapselementen zoals poelen, moerasjes en boomgroepen;
- g. het wijzigen van de waterhuishouding of de grondwaterstand en/of het vergroten van de toe- of afvoer van water door onder meer het afdammen, stuwen, bemalen, onderbemalen, het draineren van gronden, en het graven, dempen of anderszins wijzigen en verbeteren van waterlopen, sloten en greppels.

25.5.2 Uitzonderingen op het uitvoeringsverbod

Het verbod van lid [25.5.1](#) is niet van toepassing op werken of werkzaamheden die:

- a. normaal onderhoud en beheer ten dienste van de bestemming betreffen;
- b. de werken of werkzaamheden die mogen worden uitgevoerd krachtens een reeds verleende vergunning.

25.5.3 Voorwaarde voor een omgevingsvergunning

De werken of werkzaamheden als bedoeld in lid [25.5.1](#) zijn slechts toelaatbaar, indien daardoor de natuur- en landschapswaarden niet onevenredig worden of kunnen worden aangetast.